

§ 258

**Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
Mari Rantasen toivomusponnosta koskien Etelä-Karjalan mallin
käyttöönottoa Helsingissä**

HEL 2021-005073 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mari Rantasen liitteenä olevasta toivomusponnosta koskien Etelä-Karjalan mallin käyttöönottoa Helsingissä:

Toivomusponnossa edellytetään selvittävän mahdollisuuksia ottaa Helsingissä käyttöön Etelä-Karjalassa käytössä oleva malli kouluissa tapahtuvien rikosten ja lainvastaisten tekojen käsittelystä. Etelä-Karjalan mallissa tehdään aina rikosilmoitus, mikäli alle 15-vuotias lapsi tekee koulussa lainvastaisen teon. Tekijä ohjataan erityiseen ryhmään, jossa on tekijän ja uhrin lisäksi mukana keskustelemassa molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja.

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin kunnan ja sen sisäisten alueiden rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma eli KVO 13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

K-0 -toiminta

K-0 -toiminta on yksi KVO13-ohjelman toimintatapa, joka on Aseman Lasten kehittämä toimintamalli pitkittyneisiin kiusaamistilanteisiin, joissa koulun omat voimavarat tilanteen selvittämiseen ovat riittämättömät. Tällaisia tapauksia oli Helsingissä keväällä 2021 noin 20 kappaletta. K-0 -työtä tehdään aina yhteistyötä koulun omien toimijoiden kanssa. Mallia tullaan vertaamaan Etelä-Karjalan malliin ja toimintaa kehitetään eteenpäin. K-0 tekee yhteistyötä Ankkuri-toiminnan kanssa.

Poliisiosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen

toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisisosiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lastensuojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin tukitoimiin.

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus viimeistelevät parhailaan KVO 13-ohjelman pohjalta yhteistoimintaohjetta kiusaamisväkivalan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kiusaamisella ja koulussa tapahtuvalla väkivallalla voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamis- ja väkivaltaongelmiin tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista kuten ystävien vähyys, pelko ystävien

menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.

Mikäli nuori tekee lainvastaisia tekoja, eikä hän joudu vastuuseen teostaan, on hänellä suurempi riski rikkoa lakia myöhemminkin. Rikosten toistuessa on riskinä, että nuori joutuu yhä syvemmälle rikolliseen elämäntapaan mukaan. Nuorisorikollisille kasautuu tyypillisesti hyvin suuri määrä erilaisia psykososiaalisia ongelmia. Varhainen lainvastaisiin tekoihin puuttuminen ja sovittelu ehkäisee tutkimusten perusteella riskiä, että nuori ajautuu syvempään rikoskierteeseen myöhemmin.

KVO 13

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 vastaa melko lailla Etelä-Karjalan toimintamallia ja käytäntöjä, mutta Helsingin malli on hieman laajempi. Sekä Etelä-Karjalassa että Helsingissä kiusaamisongelmaa on lähestytty samoista lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin ja kiusaamistilanteisiin vastataan samanlaisilla menetelmillä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Kasvatuksen ja koulutuksen lautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien edelleen kehittämistä ja hyväksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista.

Käsittely

Palautusehdotus:

Pia Kopra: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen toimintamalli kirjataan osaksi Kvo13-ohjelmaa ja kyseinen malli otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Pia Kopran ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Pia Kopra jätti päätöksestä eriävän mielipiteen: Koulujen ja turvallisuusongelmiin; kiusaamiseen ja lainvastaisiin tekoihin ei ole kyetty puuttumaan riittävän tehokkaasti. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 on jo melko laaja, mutta KVO 13 ohjelmaa on syytä täydentää kirjaamalla Etelä-Karjalan toimintamalli lainvastaisissa teoissa osaksi KVO 13 ohjelmaa ja jalkaut-

17.08.2021

Asia/6

tamalla sen käyttö kouluihin ja muihin lasten ja nuorten kanssa toimiviin yhteisöihin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Anton Björninen, pedagoginen asiantuntija, puhelin
anton.bjorninen(a)edu.hel.fi
Antti Värtö, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 88047
antti.varto(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Mari, toivomusponsi, Kvsto 21.4.2021 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 30.9.2021 mennessä valtuutettu Mari Rantasen toivomusponnista koskien mahdollisuuksia ottaa Helsingissä käyttöön Etelä-Karjalassa käytössä oleva malli kouluissa tapahtuvien rikosten ja lainvastaisten tekojen käsittelystä. Toivomusponteen on pyydetty lausuntoa myös sosiaali- ja terveyslautakunnalta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Anton Björninen, pedagoginen asiantuntija, puhelin
anton.bjorninen(a)edu.hel.fi
Antti Värtö, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 88047
antti.varto(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Mari, toivomusponsi, Kvsto 21.4.2021 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

17.08.2021

Asia/6

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala